

BRYGGERIKLUBBEN:s

medlemsblad - 1 - 1994

Oklarheter om ölet vid medlemskap i EU

Lyckligt hemma

"Avtal alkoholpolitiskt fiasko"

Snart kostar en
folköl femton spänn

Ölpriset blir inte lägre på tre år
Bryggerinäringen befarar ökad smuggling när Sverige går med i EU

Oklarheter om ölet vid medlemskap i EU

2

- BRYGGERIKLUBBEN -

FÖRENING FÖR SAMLARE OCH BRYGGERIINTRESSERADE
*****

KLUBBEN BILDADES 1982 OCH BESTÅR AV PERSONER I SVERIGE, DANMARK,
NORGE, FINLAND OCH ISLAND MED ETT AKTIVT INTRESSE FÖR BRYGGERI-
INDUSTRIN

STYRELSE:

Sören Borgström (ordförande), Uno Lillevars (sekr.)
Björn Harnby (kassör)
Helge Hoff och Ove Grip (övriga ledamöter)

Medlemsbladets redaktör: Ove Grip, tel: 026-12 82 85

Bryggeriklubbens medlemsblad utkommer som regel 4 ggr/år.

Manusstopp: 10/3, 10/6, 10/9 och 10/12

Föreningens postgiro: 37 74 32-0 (Tel: 031-26 94 04)

Föreningens bankgiro: 5304-6942 (Tel: 031-26 94 04)

Adresser:

. Sören Borgström, Runvägen 6, 137 55 Västerhaninge
Uno Lillevars, Fanjunkarevägen 16, 632 33 Eskilstuna
Björn Harnby, Torsvägen 8, 433 61 Partille
Ove Grip, Bäverstigen 22, 803 41 Gävle

*****

REDAKTÖRENS SPALT

.....

Hej!

Till slut tycks Sverige och EU-länderna ha kommit överens i alkoholfrågan. Som framgår av rubrikerna på omslagen till detta nummer har det skrivits spaltmeter i svenska tidningar om EU och alkoholen och om svensk alkoholpolitik i allmänhet på sista tiden och jag känner att jag måste skriva om detta. Sverige får vid ett EU-medlemsskap behålla Systembolaget och vi svenskar får ta med oss mer sprit, vin och öl hem efter en utlandsresa än tidigare - men mindre mängder än vad alla andra EU-medborgare får ta hem. Det blev till slut 15 liter öl som skall gälla. Vi får väl nöja oss med det. 15 liter bör väl vara tillräckligt för att starkölsförsäljningen, med nuvarande priser, helt skall upphöra vid Systembutikerna i Skåne och att skåningarna helt kommer att upphöra att köpa svenskt öl. Det måste naturligtvis innebära ett stort avbräck för våra svenska bryggerier, troligen störst för dem i Södra Sverige. För någon tanke på att sänka skatten på starköl tycks politikerna inte ha.

Som jag tidigare skrivit i medlemsbladet kommer den höga skatten på starköl att medföra en drastisk höjning av skatten på klass II-öl. Enligt EU:s regler måste skatteuttaget på öl stå i direkt relation till alkoholstyrkan. I Sverige är alkoholskatten starkt progressiv. Trots att alkoholstyrkan i starköl är endast 1,6

redföranden har ordet!

Västerhaninge i Mars 1994.

Bäste läsare !

Äntligen har ljuset åter kommit oss till mötes och dagarna blivit längre. Den årstid då man kan se fram emot ett nytt bryggeribesök tillsammans med andra kollegor från Bryggeriklubben. Vårens träff skall preliminärt äga rum i Norge, i Oslo eller dess närhet. I skrivande stund har jag ännu inte fått klart från våra norska kollegor var någonstans vi skall träffas. Blir mötet i Norge, så är det aktuella datumet den 7 Maj. Det kan emellertid bli så att mötet förläggs till ett svenskt bryggeri och eventuellt någon vecka senare. Jag återkommer med en separat inbjudan så snart detaljerna är klara.

I omröstningen om " Årets etikett 1993 " deltog denna gång 33 samlande medlemmar och resultatet av detta kan du se när du vänder blad.

Nyfikenheten på de nyetablerade bryggeriernas produkter tycks vara mycket stor bland våra ölintresserade medlemmar och likasinnade. Kapaciteten gör att det ännu inte går att finna Zeunerts och Thimsfors ölsorter över hela landet. Men utvecklingen går framåt och snart är nyfikenheten stillad. Thimsfors har informerat mig om att de i nuläget endast producerar sin Lager på burk och att flaskan med sin etikett kommer senare.

Produktutvecklingen och lanseringen av nya öl fortsätter emellertid även hos de övriga - sedan tidigare etablerade - av landets bryggerier. Exempel på detta ser du som är samlande medlem när det kommer nya etiketter.

Jag hoppas att vi får möjlighet att träffas under året på något av klubbens möten eller i något annat sammanhang. Ett brev från likasinnade är också ett bra alternativ för att hålla kontakt. Välkommen att höra av dig.

Sköna vårhälsningar till er alla från

Sten

REDAKTÖRENS SPALT forts. från sidan 2

gångar högre än i klass II-öl är skatten på starköl 4,2 gånger högre. Det betyder att skatten på klass II-öl, 3:10 kr per liter (jämfört med 13 kr per liter för starköl), måste höjas med 4,2/1,6 eller med 2,63 till ca 8:15 om inte skatten på starköl sänks. Snart kommer en folköl att kosta "femton spänn", som en tidningsrubrik så målande uttryckt det, och den "udda" svenska alkoholpolitiken kommer att medföra att de svenska bryggerierna samt den svenska dagligvaruhandeln, statskassan och folkhälsan blir förlorare i det alkoholpolitiska spelet. Vem köper svenskt klass II-öl för femton spänn när en dansk mellanöl kostar mindre än en tredjedel och en svensk starköl kostar bara någon krona mer? Åker man till Danmark för att köpa öl passar man naturligtvis på att samtidigt köpa mat och annat där. Att smugla öl från Danmark kommer att bli mycket lönande och dessutom mycket lätt utan gränskontroll.

FORTSÄTTNING sidan 6

*****

RESULTAT AV OMRÖSTNINGEN OM "ÅRETS ETIKETT 1993"

De röstande skulle ge 1:an 3 poäng, 2:an 2 poäng och 3:an 1 poäng. Det fanns 41 etiketter att rösta på. 33 medlemmar röstade. 17 etiketter fick inte någon poäng. Pripps Julöl Export segrade överlägset. Sofiero Mörk Guld III blev klar tvåa. Därefter blev det betydligt jämnare. Här följer de elva etiketter som fick flest poäng.

1. Pripps Julöl Export	53	7. Hunters Export	9
2. Sofiero Mörk Guld III	23	8. Long Strong Premium Beer	6
3. Spendrups Premium "Winterbeer"	14	Maclay Scotch Ale	6
4. Kaltenberg Pils	13	Sailor Navy Brew	6
Åbro Guld III	13	Spendrups Påskebrygd	6
6. Woodo Magic Beer	10		

*****

GLAS MED KLUBBENS MÄRKE

28 medlemmar har anmält intresse för att köpa sammanlagt 188 BK-glas.

Det behövs fler intresserade för att det SÄKERT kan bli fråga om inköp av glas.

Fler medlemmar uppmanas härmed att anmäla sitt intresse till Sören.

17.-19. Juni 1994 på 66.000 m²

En träff för ölbryggerier,
för samlare och för folk som förstar
sig på att njuta
av öl från hela världen
Folklore från flera länder
kulturellt från hela världen

Rikligt med attraktioner
musik, dans och fryrverkerie

→ Hannover - Tyskland ←
CONGRESS-CENTRUM
THEODOR-HEUSS-PLATZ 1/3

Intressanmälan:

Haus der 131 Biere
Karlsöhe 27
D-22175 Hamburg
Telefon 040/ 251 26 47
Telefax 040/ 640 20 71

drycker
Stark

ÄNDRINGAR I MEDLEMSREGISTRET

NYTT NAMN:

Medlem nr 52. heter numera Banco Bryggerier i Skruv AB

Medlem nr 85. heter numera Thimsfors Bryggeri AB

ADRESSÄNDRINGAR:

24. Per Berggren, Timmermansgatan 21, 275 36 Sjöbo,
tel: 0416-19 305

38. Roald Fjellbakk, c/o Holger Fjellbakk, Furuveien 31,
N-8250 Rognan, Norge

63. Wilhelm Trotzig, Ekett AB, Box 1007, 231 25 Trelleborg.
Stödjande medlem

82. Gretar Sigmarsson, Logafold 164, 112 Reykjavik, Island

87. Henrik Unnerbrant, Storgatan 2, 561 41 Huskvarna,
tel: 036-13 21 91

NYA TELEFONNUMMER

15. Lars Johansson, tel: 033-10 20 99

32. Helge Hoff, tel: 00947-64 94 66 11

40. Mats Karlsson, tel: 0554-13 068

41. Roger Boström, tel: 026-60 77 18

64. Miko Hovi, tel: 009358-21 24 35 551

65. Seppo Bonsdorff, tel: 009358-05 05 18 68

NYA MEDLEMMAR:

93. Kristian Adolfsson, Nobelvägen 147 M:22, 212 15 Malmö
Samlarområden: Öletiketter (Hela världen)

94. Svenska Bryggareföreningen, Stockholm, Stödjande medlem

*****

I detta utskick finns, förutom medlemsbladet,

- nya etiketter
- medlemskort till de medlemmar som betalat medlemsavgiften
- en ny medlemsförteckning (till samlande medlemmar)

REDAKTÖRENS SPALT forts. från sidan 4

Ytterligare ett bevis på att svensk alkoholpolitik, eller i vart fall riksdagsledamöternas alkoholpolitik, är udda och t.o.m. rent dum finns. Ett är riksdagens beslut att säga ned till regeringens förslag att tillåta utländska bryggerier och svenska restauranger själva föra in/importera utländskt starköl. Socialdemokraterna röstade med hjälp av nykterister i andra partier ned förslaget. Detta var naturligtvis helt vettlöst med tanke på att det nuvarande förbudet är rent diskriminerande mot utländska ölproducenter och att diskriminerande bestämmelser talar emot ett bibehållande av Systembolaget. De röstande ville naturligtvis behålla Systembolaget.

Ett annat exempel är Alkoholkommissionens, även kallad Statens Förmyndarkommission, uppfattning om alkoholpolitiken. Höjd åldersgräns till 20 år för att få köpa alkoholhaltiga drycker på restaurang (en 18-åring får rösta och måste leva upp till samhällets alla skyldigheter), långtgående begränsningar av marknadsföring av lättöl (!) och av ölsatser, intrång i den svenska tryckfriheten genom att förbjuda böcker som beskriver tillverkning av starköl. Man vet inte om man skall skratta eller gråta.

Över till något mer uppbyggligt. Följande utländska starköl har jag funnit ändrade etiketter på: DAB (varunr 1559), Kirin Lager Beer (1552) och Samuel Smith's Pale Ale (1532). Jag har på Systemet sett följande nya starkölssorter: Bishop's Finger ((1677), Holsten Premium Bier (1676), Kilkenny (1678) och Staropramen (1679). Jever Pilsener (1547) och Liefmans Frambozenbier (1675) är också nya starkölssorter. De skall numera ha mellanölsstyrka. Om det innebär ändrade etiketter vet jag inte än, eftersom ölen i vart fall inte finns än i Gävle. På ICA-Globen i Stockholm har jag träffat på Thunder Bière Sans Alcool (från Fischer). Under en kvällspromenad med hunden hittade jag en flaska (tom), som innehållit Hasen-Bräu Leichte Weisse Schankbier (från Tyskland), klass II.

Jag tar mig friheten att på klubbens vägnar gratulera Jens Spendrup, som den 16 mars fyllde 50 år.

Slutligen hoppas jag att vi alla får en fin vår i alla avseenden. Vad gäller vädret tycks det dock dröja, åtminstone i Gävle. I skrivande stund ser jag genom fönstret en decimeter snö som kom i natt. Hej för denna gång. Jag återkommer i juni.

Redaktören

*****

FLER NYA BRYGGERIER ?

Enligt uppgifter från TT (via tidningarna) och tidningen Bergslagsposten kommer det att startas tre nya bryggeriföretag i Sverige. Staffan Långström, tidigare VD för Riquma Energi, står bakom planerna på ett nytt bryggeri i Sundsvall, som skall ha tonvikt på ölframställning. Bakom det andra nya bryggeriet står bland andra bingolottens fader och Kanal Göteborgs ägare Gert Eklund. Enligt TT har redan ett nytt aktiebolag, Gamlestadens Bryggerier AB, bildats, som hos Socialstyrelsen ansökt om tillstånd att få producera 500 000 liter öl i före detta Gamlestadens fabriker i Göteborg. Det tredje nya öl-bryggeriet, Kopparbergs Bryggeri AB, finns det planer på att starta i den konkursade vattenfabriken i Kopparberg. Bakom dessa planer står enligt Bergslagsposten Bryggeridepån i Göteborg, som ägs av bröderna Peter och Dan Anders Bronsman. Det tycks verkligen som om vi är inne i en ny vår för bryggerinäringen.

FINLANDS BRYGGERI

KRISTIANSTAD

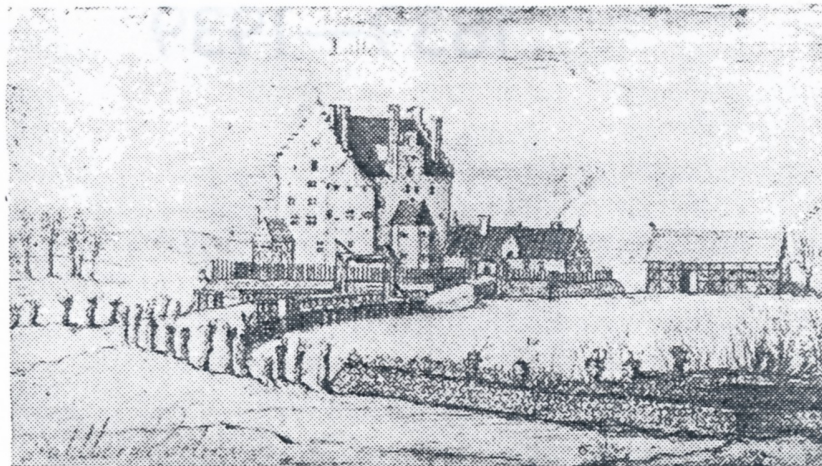

1839—1939

Ölhanteringen i det äldre Kristianstad.

Om ölhanteringen i Kristianstad under sexton- och sjuttonhundratalet äger man föga kännedom. I Christian IV:s fundamentsbrev av år 1614 och privilegiebrev av 1622 finnes intet nämnt rörande öltillverkning eller handel med öl. År 1663 nämnes dock ett bryggarelag. Hur många dess medlemmar voro, är däremot ej möjligt angiva. I magistratens berättelse år 1740 till kommerskollegium angående näringslivet i Kristianstad finns bland 97 i olika yrken sysselsatta hantverksmästare ingen, som tillverkade öl, vilket visserligen kan förklaras därav, att bryggarna icke räknades till de egentliga hantverkarna, men så sent som på 1820-talet har i mantals- eller husförhörslängder för staden namnet på någon näringsidkare med titeln bryggare inte kunnat påträffas. Däremot har det alltid funnits åtskilliga "tractörer", och sannolikt ha dessa krögare och brännvinsbrännare också bryggt öl.

Konsumtionen av öl och svagdricka var som bekant i äldre tider ganska betydande, och maldrycker utgjorde en viktig handelsvara. I garnisonsstaden Kristianstad hade flera av de förnämsta viktualiehandlarna ölnederlag, och det är känt, att de till det polska hovet under dess inkvartering i staden år 1711—1714 levererade bl. a. öl och svagdricka. Om tillverkningen skedde på platsen, är ovisst. Importen av öl från Tyskland till Sverige var tidvis betydande, och inhemskt öl kunde erhållas från Malmö, där redan från början av 1500-talet yrkesmässig bryggerirörelse bedrivits. Men transportkostnaderna fördyrade varan, och troligen fylldes behovet från närmare håll. På de större godsens tillverkades maldrycker även utöver den egna förbrukningen. Vid den nu pågående utgrävningen av Lillö slottsruin har man påträffat grunden till en ekonomibyggnad, som påtagligen även inrymt bryggeri.

Lillöhus, i mitten ekonomibyggnad.

Den följande framställningen kommer att inskränka sig till en kortfattad redogörelse för uppkomsten och utvecklingen av det industriella företag för öltillverkning, som i år för ett-hundra år sedan kom till stånd i Kristianstad.

Kristianstads första ölbryggeri.

Från år 1839 föreligga de första säkra bevisen för en begynnande ölindustri i Kristianstad. Glasmästaren A. P. Ekecrantz hade detta år låtit uppföra tvenne byggnader, "belägne Söder utom Christianstads Stad hvid Helje å cirka 150 alnar från södra Utanverket", och i det ena av dessa hus voro tvenne större bryggpannor av koppar inmurade.

And. Pet. Ekecrantz var född i Ekeberga församling av Kronobergs län år 1795 och inflyttade till Kristianstad år 1810. På 1830-talet och ända till sin död 1852 var han bosatt i egen fastighet å tomten nr 1 vid Stora Södergatan, numera Västra storgatan. Dessutom var han sedan 1835 ägare av en tomt nr 16 "Utom Söder Port", troligen obebyggd, tills å denna tomt de ovan nämnda byggnaderna uppfördes. Enligt en av Ekecrantz den 30 december 1839 daterad anmälan till försäkring i Städernas Allmänna Brandstodsbolag i Stockholm var den ena byggnaden ett boningshus av korsvirke och tegel i två våningar, 40 alnar långt, 18 alnar brett och 8 1/2 alnar högt från kroppåsen till marken. Första våningen inrymde bryggeri och packhus, andra våningen fem inredda och ett oinrett boningsrum, malttorka, kök, förstuga och tvenne garderober. Andra byggnaden var ett tvåvåningshus av korsvirke och sten, 22 alnar långt, 12 alnar brett och 8 1/2 alnar högt. Det innehöll i bottenvåningen två packhus och i andra våningen två boningsrum. I brandstodskommitténs värderingsinstrument hade åsatts ett värde av resp. 3,400: — och 900: — Rdr Banco. Försäkringen beviljades den 6 juni 1840.

Några uppgifter om tillverkningen och rörelsens omfattning ha ej stått till buds. Av husförhörslängderna kan dock inhämtas, att hos Ekecrantz, som från och med år 1840 benämnes "glasmästaren och bryggaren", var anställd en rätt ansenlig tjänstepersonal.

August Seitz blir ägare och utvidgar rörelsen.

Efter Ekecrantz' död år 1852 fortsattes verksamheten några år av änkan. Enligt köpebrev av den 22 augusti 1856 inköpte bryggaren August Seitz av Anna C. Ekecrantz en tomt om 10,3 kappland med fastigheter och inventarier.

Johan Filip August Seitz var född i Heidelberg 1827. Hans fader Lucas Seitz var vinodlare och innehavare av den på sin tid bekanta vinrestaurangen „Zum Weinberg”, belägen på norra Neckarstranden mitt emot slottet. Stället lär ha varit förebilden till studentrestaurangen i Meyer-Försters skådespel „Alt Heidelberg”. Lokalerna voro prydda med talrika bilder, syftande på händelserna i stycket. Byggnaden revs år 1908 för att lämna plats för en privatbostad, men bilder och tradition överflyttades till ett värdshus i grannskapet.

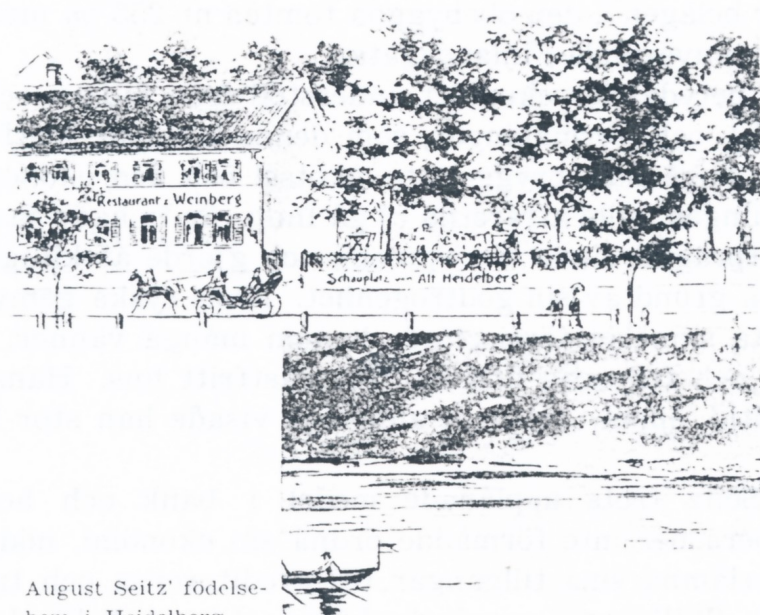
I värnpliktsåldern kom Seitz att deltaga i revolutionsstriderna i Baden 1848—49. När radikalerna hade kommit till makten i landet år 1849 tillkallades preussiska trupper för att återställa ordningen. Vid deras intåg i Heidelberg deltog han i motståndet, men detta nedslogs och hela Baden besattes. Seitz lämnade nu hemmet och begav sig på gesällvandring. Av hans „Wanderbuch” framgår, att han var ut-

Aug. Seitz.

lärd i bryggaryrket och därjämte utbildad Küfer, alltså kompetent att förestå vinlager. Han beskrives som blond med undersätsig kroppsbyggnad. Han arbetade på åtskilliga platser i norra Tyskland, och i augusti 1852 avreste han från Lübeck till Sverige. Han landsteg i Ystad och fortsatte till Sölvesborg, där han en kortare tid hade anställning vid Rosenbergs bryggeri. Till Kristianstad inflyttade han från Mörum samma år. Efter 15 månaders anställning i Wendelska bryggeriet i staden, tillträdde han platsen som föreståndare för det ekecrantzka bryggeriet, vars ägare han som ovan

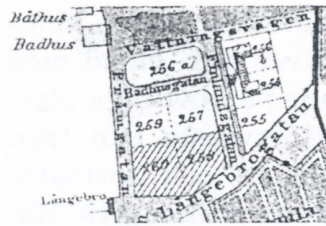
August Seitz' födelsehem i Heidelberg.

nämnts blev 1856. År 1858 blev han gift med Johanna Christina Fogelklou, dotter av färgerifabrikören Johan Magnus Fogelklou.

Den 10 maj 1858 anmälde Seitz byggnaderna till förhöjd försäkring i Städernas allmänna brandstodsbolag. Sedan förra försäkringen hade följande förändringar och förbättringar vidtagits:

Intill den större byggnaden hade uppförts en s. k. luta, inredd till källare. En ny, fristående byggnad, 22 alnar lång, 10 ½ alnar bred och 5 alnar hög under tegeltak med ytterväggar av korsvirke och tegel hade tillkommit. Golvet var av sten, och byggnaden hade inretts till förvarings- och iskällare. Bredvid denna hade inretts ett "squalskipp" och därunder en vagnport och stall. Till de två större kopparpannorna, som funnits från början, hade under tiden tillkommit två mindre. Nu anmälde i stället till försäkring en kopparpanna om 1000 kannor och en om 100 kannor. Hela gården hade dessutom inhägnats med ett plank. Samman-

lagda försäkringsvärdet bestämdes till b:co rdr 7,900:— eller 11,850:— rdr rmt. Den 23 januari 1860 utfärdades för Seitz fastebrev å bebyggda tomten nr 258 och den 14 juli 1862 å obebyggda tomterna nr 255 och 260.

Genom dessa nybyggnader avsåg Seitz utan tvivel att utvidga rörelsen, och till en början hade den en rätt ansenlig omfattning. Arbetspersonalen uppgick till 10 å 12 drängar. En äldre broder Hermann Seitz biträdde. Han var emellertid trädgårdsmästare och anlade sannolikt den trädgård, som var belägen å den obebyggda tomten nr 255 på motsatta sidan av nuvarande Finlandsgatan.

Trots betydande pekuniärt understöd från fadern och alla goda råd och förmaningar, som denne lämnade i utförliga epistlar angående bryggeriets skötsel och den ekonomiska förvaltningen, ville affärerna ej gå ihop. Seitz hade just inte något utpräglat sinne för ekonomi och gjorde åtskilliga förluster på grund av sin godtrogenhet. Hans tyska gemyt och gladlynta sinnelag förskaffade honom många vänner. Godhjärtad och frikostig höll han ett gästfritt hus. Hans hem stod alltid öppet, och mot anhöriga visade han stor hjälpsamhet.

När Seitz trots upplånade medel i bank och hos enskilda personer inte förmådde ordna sin ekonomi, nödgades han överlämna sina tillgångar till kreditorerna och träda i konkurs. Ställningen var dock sådan, att ingen behövde göra någon förlust.

Seitz inköpte Johannesbergs egendom vid Broby, där han vid sidan av jordbruket drev bryggerirörelse. Sedan han upphört med egen tillverkning, innehade han till 1898 nederlag för Finlands bryggeri. Han avled år 1900.

Adolph Sjöstedt ägare.

Vid den auktion, som hölls å auktionskammaren i Kristianstad den 8 mars 1867, försåldes tomten nr 258, "Finland benämnd", med därå uppförda byggnader för 18,400:— rdr rmt, obebyggda tomten nr 255, innehållande 2,325 kvadratalnar för 760:— rdr rmt och obebyggda tomten nr 260 om 4,725 kvadratalnar för 990:— rdr rmt till handlanden A. Sjöstedt från Hjo. Sedan köpebrev upprättats, utfärdades för Sjöstedt fastebrev den 18 november 1867.

Adolph Sjöstedts regim blev inte långvarig. Redan år 1869 sålde han enligt köpebrev av den 9 augusti och med tillträdesrätt den 1 oktober sina tomter och fastigheter med allt "vägg och nagelfast", däribland gasinredning, till ett nybildat bolag. Köpesumman utgjorde 18,500:— rdr rmt, vilket belopp med 1,650:— rdr rmt understeg Sjöstedts inköpspris.

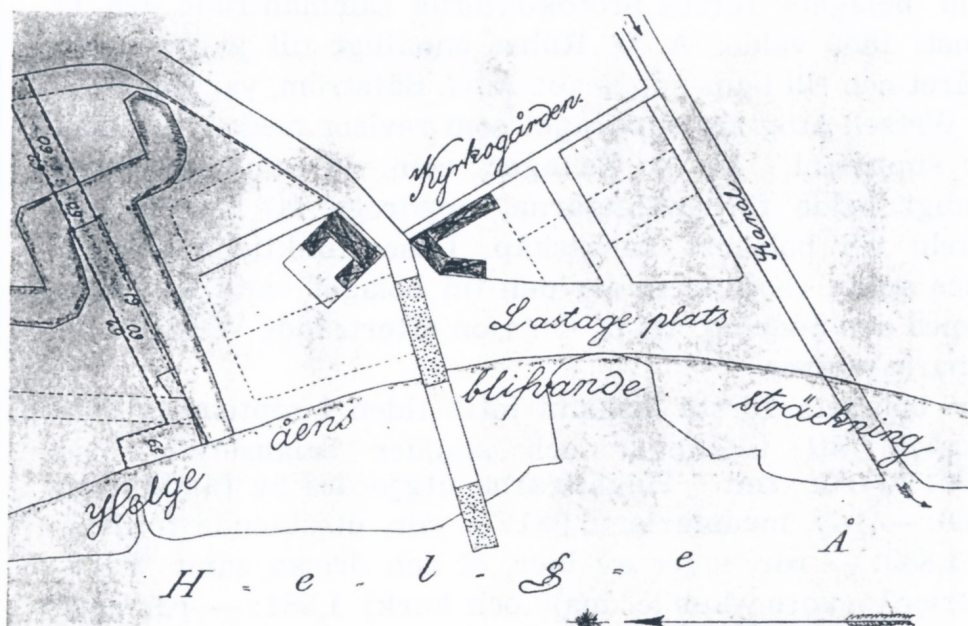

T. h. Finlands bryggeris äldsta byggnader.

Hur namnet Finland uppkommit.

Finland som benämning på tomten nr 258 förekommer alltså här i en officiell handling. Ovisshet har rått om namnets ursprung. Man har antagit, att det härleder sig från bastionen Finland, men denna var belägen i nordöst, norr om nuvarande brandstationen, alltså i en helt annan del av staden.

Enligt samtida personers uppgifter sammanhänger namnet med en person, bördig från Finland. Garverifabrikören Julius Ulrik Holmberg, född 1807 i Lovisa i Finland, inflyttade till Sverige år 1828 och kom 1838 från Hörby till Kristianstad. Under sin första tid här bodde han "Utom Söder" i ekecrantzska huset till omkring 1850. Holmberg var även

"traktör". Å området söder om fästningen hade redan från tiden strax efter stadens grundläggning funnits trädgårdar och tobaksplanteringar. Vid denna tid och ända till ombyggnaden av Långebro år 1861 hade Helgeås strömfåra vid bron en något västligare riktning. Som framgår av vidfogade kartsnitt, gick den östra strandlinjen ungefär 70 meter längre åt väster. Å området vid ån låg ett hus med trädgård, där Holmberg drev värdshusrörelse. När man skulle besöka stället, hette det "att gå till finnen", sedermera "till Finland". I mantals- och husförhörslängder påträffas namnet första gången i början av 1850-talet. Tomten intill mot norr heter Åland. Holmberg hade sedan viktualiehandel å Cardellsgatan. Han avled 21 augusti år 1857 i kolera.

Finlands Bryggeri Bolag (1869—1883).

Den 18 augusti 1869 gjordes hos rådstuvurätten i Kristianstad anmälan, att handlandena A. G. Rühss, N. Schager och O. Ohlsson samt handelsbolaget Wetzell & Comp. och fabrikören A. G. Säfström, alla i Kristianstad, bildat bolag för bedrivande av bryggerirörelse med solidarisk ansvarighet under firma *Finlands Bryggeri Bolag*. Vid rådstuvurättens sammanträde den 30 augusti meddelades bolaget uppbud första gången, och sedan fastigheterna blivit för bolaget ytterligare tvenne gånger "uppbudne" samt "laga stånd tillkommit utan att klander mot köpet ägt rum", blev det av rådstuvurätten den 21 mars 1870 fast förklarat, varefter fastebrev å ifrågavarande gården och tomten 258 samt tomterna nr 255 och 260 för *Finlands Bryggeri Bolag* utfärdades.

Vid bolagets första protokollförda sammanträde den 17 augusti 1869 valdes A. G. Rühss enhälligt till jourhavande för året och till hans suppleant A. G. Säfström, varjämte Johan Wetzell åtog sig uppdraget som revisor med O. Ohlsson som suppleant. Åt N. Schager, som vid sammanträdena ständigt ledde förhandlingarna, uppdrogs att förvara ena nyckeln till bolagets kassaskåp. Dessa funktionärer återvaldes sedan varje år under den tid bolaget var i verksamhet med den ändring, att O. Ohlsson efterträdde Wetzell som ordinarie revisor.

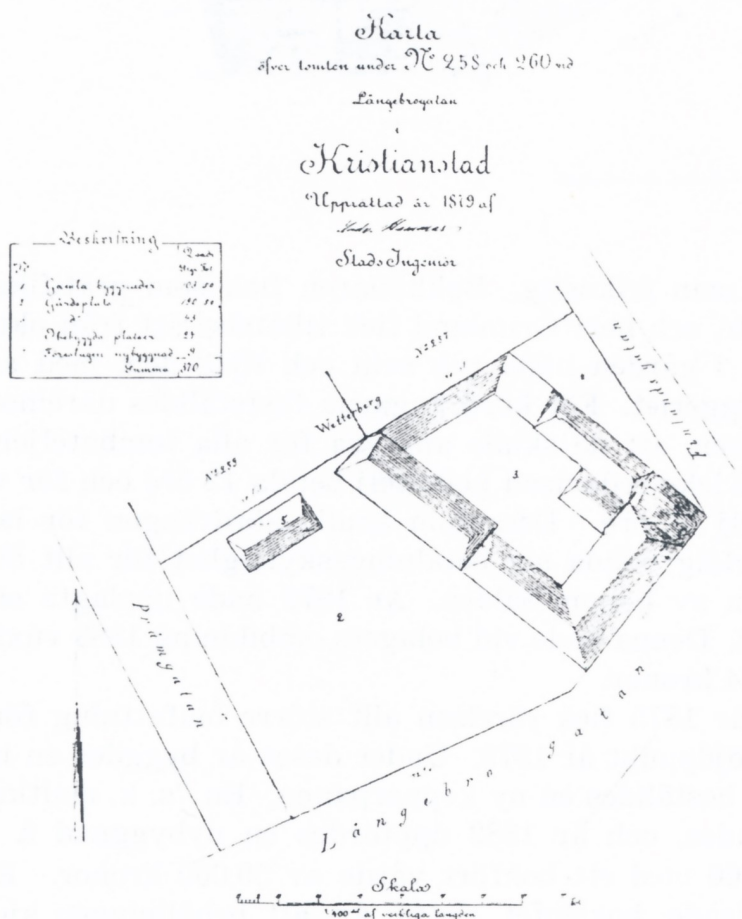
Av bolagets första bokslut intill tiden 1 september 1870 framgick, att tillgångar och skulder balanserade med 29,135:20 rdr rmt. Tillgångarna utgjordes av fastigheten 18,500:— rdr, inventarier 6,621:— rdr, utestående fordringar 1,883:— rdr, lager av bier, öl och dricka samt "rudematerier" (korn, humle, malt och kork) 1,884:— rdr rmt. Därtill kom en mindre kassabehållning.

Skulderna bestodo i en inteckning å 8,000:— rdr, kreditiv hos Skånes Enskilda Bank i Kristianstad 2,000:— rdr,

kapitalkonto 5,000:— rdr, skuldbelopp till A. G. Rühss 4,500:— rdr och N. Schager 3,000:— rdr rmt. Vinst- och förlustkontot upptog å debetsidan bryggeriets vinst 4,540: 86 rdr rmt och å kreditsidan underskott å fastigheten 2,115: 78 rdr, 10 procents utdelning å kapitalkontot 500:— rdr och avskrivning å inventarier 1,928: 08 rdr rmt. Bryggeriets lager utgjordes av 4,000 kannor bier, 128 kannor öl, 200 kannor dricka, 23 dussin öl, 33 dussin 1/1 bier och 17 dussin 1/2 bier. Inventeringsvärdet var på en kanna bier 28 öre, på öl 20 öre och på dricka 2 öre.

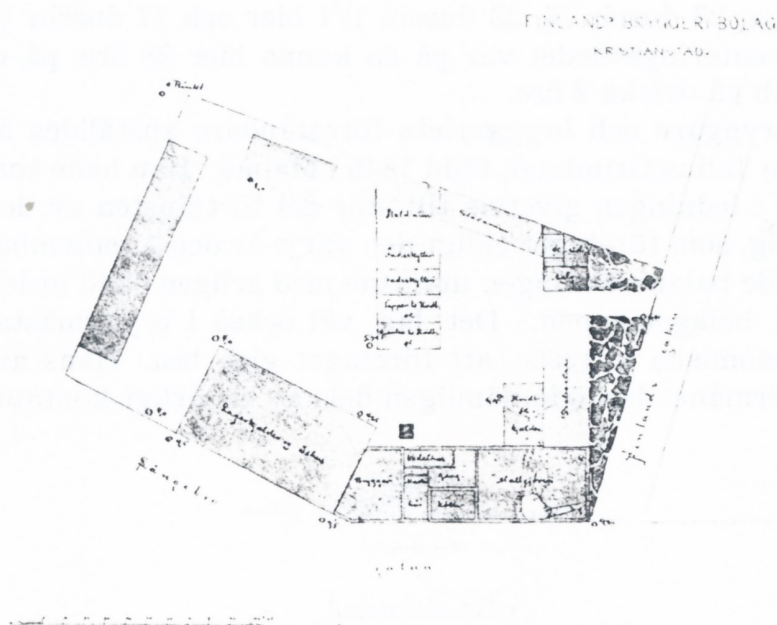
Som bryggare och bryggeriets föreståndare anställdes år 1869 Otto Julius Grimlund, född 1845 i Malmö. Han hade som fackman i ledningen givetvis till stor del förtjänsten av den utveckling, som företaget enligt den varje år den 1 september upprättade balansräkningen utvisade med årligen ökad utdelning till bolagsmännen. Det låg väl också i bryggmästarens ekonomiska intresse, att företaget gick bra. Hans avlöningsförmåner bestodo nämligen dels av ett årligt kontant-

belopp, som ökades i takt med bruttovinstens stigning, dels av 10 procents tantiem, ett lönetillägg, som kunde uppgå till 75 procent av lönen. Därtill disponerade han hyresfritt fyra rum och kök i övre våningen.

Verkställande direktör var under bolagets hela tillvaro

handlanden A. G. Rühss. Vid bolagstämman 1873 tilldelades han ett arvode av 150 rdr rmt "såsom en ringa ersättning för den omtanke och besvär han egnar åt Bryggeriets affärer". Summan ökades sedermera till dubbla beloppet. Som bokslutet detta år utvisade ett särdeles gynnsamt resul-

tat, var man frikostig. Bokhållaren fick som gratifikation 68: 81 rdr, och herr Grimlund fick tillåtelse att från oktober till april i gården hålla två svin och föda dem med avfall från bryggeriet. För kördrängarna fastställdes däremot bestämmelsen, att de skulle ansvara för alla tombuteljer och för varje icke redovisad helbutelj betala 12 öre och för varje halvbutelj 7 öre. Dessutom skulle kördrängen för landet vara skyldig ikläda sig betalningsskyldighet för allt öl och bier, som av honom såldes. År 1872 hade upplagts en reservfond. Denna hade vid bolagets ombildning 1883 vuxit till 22,111: 64 kronor.

Från år 1875 fick rörelsen allt större omfattning för att nå sin höjdpunkt år 1879. Under dessa år byggdes en iskällare och beställdes en ny kopparpanna. En "s. k. malkross" anskaffades, och år 1882 uppfördes en nybyggnad å tomt nr 260 med ett bokfört värde av 50,000 kronor. Emelertid visade bokslutet detta år, att behållningen sjunkit väsentligt. Om anledningen härtill lämnas ingen upplysning vid bolagsstämman den 7 september, men grosshandlaren N. Schager fick i uppdrag att med biträde av lämplig person upprätta och inkomma med förslag om bolagets ombildning till aktiebolag. Vid nästa sammanträde den 11 december 1882 anmälde Schager, att han jämte övriga bolagsmän i Finlands Bryggeri Bolag sökt och vunnit Kungl. Maj:ts

fastställelse å bolagsordning för ett nytt bolag, benämnt "Finlands Bryggeri Aktiebolag". Herrar N. Schager och O. Ohlsson skulle i samråd med bankkamreren C. Lundstedt vidtaga förberedande åtgärder för det nya bolagets konstituerande och utfärda teckningslista.

Bolagets sista sammanträde hölls den 29 januari 1883. Närvarande voro N. Schager, A. G. Rühss, A. G. Säfström och O. Ohlsson. Sedan N. Schager utsetts till ordförande och Carl Lundstedt anmodats föra protokollet, redogjordes för de åtgärder, som av delegerade vidtagits i enlighet med föreskrifterna i gällande förordning angående aktiebolag.

Av den utfärdade teckningslistan framgick, att det i bolagsordningen stadgade minimikapitalet av 100,000 kronor fulltecknats. Vid sammanträdet godkändes åtgärden, att delegerade under benämning interimsstyrelse hade kallat aktietecknarna till konstituerande bolagsstämma å det gamla bolagets kontor torsdagen den 1 februari kl. 4 em., varjämte beslöts att såsom basis för räkenskapernas uppläggning förelägga bolagsstämman en approximativ beräkning av Finlands Bryggeri Bolags ställning den 1 jan. 1883.

Finlands Bryggeri Aktiebolag (1883 — 1918).

Den 1 december 1882 hade Kungl. Maj:t fastställt bolagsordning för "Finlands Bryggeri Aktiebolag", med ett aktiekapital av lägst 100,000 kronor och högst 200,000 kronor, fördelat i aktier å 500 kronor. Bolaget hade till ändamål att tillverka s. k. bayerskt öl jämte andra maltdrycker och ägde träda i verksamhet, då tvåhundra aktier, eller minimikapitalet, blivit tecknade och till fullo inbetalda. Detta skedde omedelbart, och anmälan gjordes hos K. Civildepartementet, att aktiebolagets verksamhet begynte den 1 januari 1883.

Av de tolv aktieägarna innehade det äldre bolagets delägare N. Schager, O. Ohlsson, A. G. Rühss, Marie Wetzell och A. G. Säfström tillsammans nio tiondelar av aktiekapitalet. Övriga aktieägare voro Anna Schager, Enoch Jusander, Carl Lundstedt, Joh. Andersson, Eva Wetzell, B. N. Nyström och Berndt J. Pilo.

Den över det upplösta bolagets ställning upprättade tablå, som förelades aktiebolaget vid dess första ordinarie bolagsstämma den 1 februari 1883, utvisade:

Tillgångar.	
Islager	2,000: — kr.
Säkra fordringar	10,000: — „
Fastigheter	118,000: — „
Inventarier	12,915: — „
Varulager	20,100: — „
	Summa 163,015: — kr.
Skulder.	
Inteckningar	30,600: — kr.
Kassakrediter	18,700: — „
Diverse skulder	9,500: — „
Reserverad fond för teckning av 200 lotter å 500: — kronor	100,000: — „
Behållning 1/9—31/12 1882	4,215: — „
	Summa 163,015: — kr.

Stämman öppnades av handlanden A. G. Rühss, varefter grosshandlaren N. Schager utsågs att leda förhandlingarna. Den fastställda bolagsordningen upplästes. Förutom vad redan omnämnts bestämde den, att bolagets angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av tre ledamöter och två suppleanter, vilka aktieägarna å ordinarie bolagsstämma årligen inom sig utse. Styrelsen väljer inom sig ordförande och vice ordförande och är ej beslutsmässig, utan att alla ledamöterna äro närvarande eller suppleant för frånvarande ledamot är tillstädes.

För att utföra bolagsstämmans och styrelsens beslut samt utöva den närmare vården och skötseln av bolagets angelägenheter ävensom att själv eller genom andra myndigheter anhängiggöra, utföra och bevaka bolagets talan, skall styrelsen utse en verkställande direktör. Denne erhåller arvode, som av bolaget bestämmes.

Räkenskaperna omfatta tiden från och med den 1 september till och med den 31 augusti och skola vara avslutade samt å bolagets kontor hållas revisorerna tillgängliga senast den 15 september.

Bolagsordningen, som innehöll 29 paragrafer, bestämde dessutom angående revision, bolagsstämmas hållande och vilka frågor, som där skulle avgöras, omröstning, val, avsättning till reservfonden m. m. Val skulle ske med slutna sedlar, om framställning därom gjordes.

Vid det första styrelsevalet, som förrättades med slutna sedlar, utsågos till ledamöter grosshandlaren O. Ohlsson, handlanden A. G. Rühss och fabrikören A. G. Säfström samt till suppleanter grosshandlaren N. Schager och bankkammaren Carl Lundstedt, vilken anmodades tjänstgöra som protokollsförare. Till revisorer valdes, likaledes med slutna sedlar, handlandena Berndt J. Pilo och Joh. Andersson med fabrikören B. N. Nyström som suppleant. Styrelsen konstituerade sig med Rühss som ordförande och verkställande direktör samt Säfström vice ordförande. Vid nästa bolagsstämma

skedde den förändringen, att till ordinarie ledamöter i styrelsen utsågos Schager, Ohlsson och Rühss, resp. ordförande, vice ordförande och verkställande direktör, och till suppleanter Säfström och Lundstedt. Denna sammansättning behöll styrelsen till år 1888, då grosshandlaren O. Ohlsson kommit på obestånd och avgick ur styrelsen samt ersattes av förste suppleanten, fabrikören A. G. Säfström, som även blev vice ordförande. Nästa år anhöll verkställande direktören om entledigande från sin befattning från den 1 maj. Då han ej kunde förmås kvarstanna och ingen annan inom styrelsen var villig åtaga sig uppdraget, utsågs verkställande direktören vid Karpalunds Ångbryggeri Aktiebolag, kaptenen Axel Staël von Holstein till befattningen och invaldes i styrelsen.

Bolagsstämman beslöt, att styrelsen skulle sammanträda en gång i månaden före den 10:de. Vid varje sammanträde skulle summarisk tablå över bolagets ställning föredragas. Därjämte hade styrelsen att utanordna löner, arvoden, gratifikationer och julpenningar och till protokollet uppgiva de belopp, vartill den kontanta försäljningen och på kredit utlämnade varor uppgått för månaden. Den totala månatliga försäljningen höll sig till en början omkring 5,000 kronor men steg så småningom och var 1887 uppe i 13,000 kronor.

Personalen bestod första året av verkställande direktören, en bryggmästare, en bokhållare och tio drängar, och avlöningen uppgick till omkring 800 kronor i månaden.

De följande åren skedde rätt täta ombyten bland tjänstepersonalen. Bryggmästare Grimlund avgick från sin befattning den 31 mars 1885. Han hade sedan 1883 idkat handel med bier och öl av bryggeriets tillverkning i bryggerilägenheten Marieholm i Tollarp och därjämte förvärvat sig rättighet att i Åhus försälja maltdrycker till avhämtning. I händelse bolaget ville hålla nederlag i Åhus för försäljning av bier och öl, förklarade Grimlund sig beredd att överlåta rättigheten på bolaget mot ersättning för utlägg och kostnader. Då det enligt revisorernas mening icke kunde anses vara med bolagets fördel överensstämmande, att dess tjänstemän befattade sig med nederlags hållande på platser, belägna i stadens närhet, även om det gällde bolagets egna tillverkningar, beslöt styrelsen att för bolagets räkning övertaga nederlaget i Åhus och få tillståndsbeviset transporterat på bolaget. Ett särskilt konto för denna försäljning skulle uppläggas för bättre översikts skull. Till föreståndare för nederlag och försäljning i Åhus antogs ynglingen Wilhelm Rydén.

Skatten på folköl måste sänkas
| Hög beskattning på folköl hotar bryggerier och livsmedelshandel

Hög ölskatt innebär
exporterade arbeten

**Sverige och EU
oense om resesprit**

**Stor stark
förblir svensk**

**Finns det något mer
udda än svensk
alkoholpolitik?**

Nya restriktioner

Får inte köpa utländsk starköl

Stöd för höjd krogålder

Förslag begränsa ölreklamen

Fler förbud och ökad reglering av alkoholförsäljningen vid EU-medlemskap